

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 480/2014-62

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 12. februára 2015 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Miroslavou Mittelmannovou, Advokátska kancelária, Hurbanovo námestie 5, Bratislava, pre namietané porušenie čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1, čl. 8 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, ako aj čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 9 Sža 9/2013 a takto

rozhodol:

Sťažnosti [REDAKOVANÉ] nevyhovuje.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 480/2014-16 z 30. júla 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1, čl. 8 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej aj „ZFEÚ“), čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 9 Sža 9/2013. Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako podanie niekoho zjavne neoprávneného, pretože sťažovateľ nie je vecne aktívne legitimovaný uplatňovať také práva, ktoré nepatria jemu, ale jeho dieťaťu. Sťažovateľ je teda v tomto rozsahu osobou zjavne neoprávnenou. Zároveň odložil vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sža 9/2013 z 26. marca 2014. Ústavnému súdu je známe rozhodnutie prezidenta sekcie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), že authority Slovenskej republiky nesmú vyhostiť sťažovateľa podľa Rule 39 Pravidiel súdu a o rozsudkoch najvyššieho súdu 1 Sža 39/2014 a 1 Sža 50/2014, z ktorých vyplýva, že sťažovateľ nemá byť zaistený na účely vyhostenia.

2. Podstatou veci je posúdenie ústavnosti právnej situácie, v ktorej sťažovateľ – cudzinec – nemôže procesne pred nezávislým súdom oponovať tvrdeniu Slovenskej informačnej služby (ďalej aj „SIS“) a policajného útvaru, že jeho trvalý pobyt je nebezpečný pre Slovenskú republiku. Táto procesná nemožnosť podľa sťažovateľa znamená porušenie jeho základných procesných práv a vzhľadom na rodinné väzby na Slovensku aj jeho základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, pretože on nepredstavuje bezpečnostnú hrozbu.

3. Zo sťažnosti (bod 3 – 20 nálezu) vyplýva, že sťažovateľ je občanom Pakistanskej islamskej republiky (ďalej len „Pakistan“) a na území Slovenskej republiky (ďalej aj „Slovensko“) sa zdržiava už od roku 2004, bol žiadateľom o azyl a následne sa tu zdržiaval na základe tolerovaného pobytu. Počas pobytu na Slovensku sa spoznal so svojou manželkou, ktorá je slovenskou štátnou občiankou a s ktorou uzavrel manželstvo. S manželkou žije v spoločnej domácnosti, pričom vychovávajú spoločnú maloletú dcéru, [REDAKOVANÉ], ktorá je slovenskou štátnou občiankou.

4. Sťažovateľ 21. marca 2012 požiadal na oddelení cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava (ďalej len „cudzinecká polícia“) o udelenie povolenia na trvalý pobyt podľa ustanovenia § 43 ods. 1 písm. a) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“).

5. Rozhodnutím cudzineckej polície sp. zn. PPZ-HCP-BA6-Ž-1677-40/2012/Cec z 12. júla 2012 bola jeho žiadosť zamietnutá. Následným odvolacím rozhodnutím sp. zn. PPZ-HCP-BA2-2012/009584-006 z 19. októbra 2012 bolo potvrdené rozhodnutie cudzineckej polície. Dôvodom zamietnutia žiadosti o trvalý pobyt je skutočnosť, že z vyjadrenia Slovenskej informačnej služby vyplýva, že neudelenie trvalého pobytu je v bezpečnostnom záujme Slovenska. Toto vyjadrenie podlieha v zmysle zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o utajovaných skutočnostiach“) utajeniu so stupňom „Vyhradené“.

6. Sťažovateľovi nebolo v konaní pred správnyimi orgánmi vyjadrenie Slovenskej informačnej služby prístupné a nebol ani informovaný o podstate dôvodov, na základe ktorých je neudelenie trvalého pobytu v bezpečnostnom záujme Slovenska.

7. Proti uvedeným rozhodnutiam podal sťažovateľ 14. decembra 2012 žalobu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), v ktorej sa domáhal zrušenia rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Rozsudkom krajského súdu sp. zn.

6 S 2323/2012 zo 4. októbra 2013 bola žaloba zamietnutá. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sža 9/2013 z 26. marca 2014 bol rozsudok krajského súdu potvrdený.

8. Sťažovateľ preukázateľne dlhodobo vedie na Slovensku v súčasnosti už rodinný život s manželkou a dcérou, ktoré sú slovenskými štátnymi občiankami. Pred podaním žiadosti o trvalý pobyt mal od 17. októbra 2011 udelený tolerovaný pobyt z dôvodu rešpektovania rodinného a súkromného života podľa § 43 ods. 1 písm. f) zákona (č. 48/2002 Z. z.) o pobyte cudzincov.

9. Ako to sťažovateľ neskôr zistil, cudzinecká polícia získala vyjadrenie Slovenskej informačnej služby sp. zn. 63/830-V-31-47/2012-S z 19. apríla 2012 so stupňom utajenia „Vyhradené“, doplnené v odvolacom správnom konaní ďalším vyjadrením sp. zn. 65/10-D-197-47/2012-S z 19. septembra 2012 podliehajúcim stupňu utajenia „Dôverné“. Tieto vyjadrenia boli podkladom zamietnutia trvalého pobytu sťažovateľovi s poukazom na bezpečnostný záujem Slovenska. Následná žaloba bola právoplatne zamietnutá, čím podľa sťažovateľa došlo k neoprávnenému zásahu do jeho rodinného, resp. súkromného života, a tým aj k porušeniu čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 8 dohovoru, čl. 3 ods. 1, čl. 7 a čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa, ale aj čl. 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

10. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že zásah do uvedených práv nenapĺňa podmienku legálnosti, legitímnosti a primeranosti. Neexistuje totiž zákonný dôvod na takýto zásah, pričom nedošlo k poskytnutiu primeranej ochrany sťažovateľovmu rodinnému životu. Sťažovateľ už v konaní o tolerovaný pobyt predložil výpisy z registra trestov z Pakistanu a Slovenska, z ktorých vyplýva jeho bezúhonnosť. Žije usporiadaným rodinným životom, stretáva sa len s úzkym okruhom priateľov a rodinou manželky. Vedome neudržiava žiadne kontakty s osobami, ktoré by páchali trestnú činnosť či konali v rozpore s bezpečnostnými záujmami Slovenska. Vedome nepodporuje žiadne skupiny, organizácie, združenia alebo politické strany, ktoré by konali alebo pôsobili proti bezpečnostným záujmom Slovenska. Jeho jediným záujmom je žiť pokojným rodinným životom v bezpečí na Slovensku. Nikdy nevyvíjal ani nevyvíja činnosť, ktorá by bola v rozpore s týmto jeho záujmom.

11. Štátna moc od roku 2012 tvrdí, že v jeho prípade existuje dôvodné podozrenie, že ohrozí bezpečnosť štátu. Ak by takéto dôvodné podozrenie skutočne existovalo, boli by už dávno prijaté opatrenia, ktoré by zabránili jeho fyzickému pobytu, resp. voľnému pohybu na Slovensku. Mal by byť aj trestne stíhaný. Nič také sa však dosiaľ nestalo. Bezprostredne pred podaním žiadosti o trvalý pobyt mu bol niekoľkonásobne povoľovaný tolerovaný pobyt. Počas tohto obdobia nikdy nebol označený za nebezpečného pre štát, hoci podľa § 43 ods. 1 písm. f) zákona (č. 48/2002 Z. z.) o pobyte cudzincov v takomto prípade nemohol byť tolerovaný pobyt udelený.

12. V konaní vedenom krajským súdom sa dozvedel, že spisový materiál obsahuje aj záznam vyhotovený Interpolom Londýn na meno sťažovateľa. O tomto zázname nebol sťažovateľ v správnom konaní informovaný a záznam mu nebol daný na nahliadnutie. Nikdy nebol vo Veľkej Británii (teda ani v Londýne) a Interpol Londýn neposkytol žiadne bližšie informácie, ktoré by mohli potvrdiť alebo vyvrátiť, že ide o osobu zhodnú so sťažovateľom. Tento záznam preto nemôže odôvodňovať hrozbu pre národnú bezpečnosť.

13. Krajský súd a najvyšší súd sa zhodli v tom, že získané informácie podliehajúce utajeniu dostatočne odôvodňujú zamietnutie žiadosti o trvalý pobyt s tým, že sťažovateľ nemá nárok oboznámiť sa s týmito informáciami. Poukázali na skutočnosť, že podľa § 120 ods. 2 písm. e) zákona o pobyte cudzincov možno rozhodnutie v obdobných prípadoch odôvodniť iba citáciou zákonnej úpravy, pričom zo zákona o utajovaných skutočnostiach nevyplýva sťažovateľovi právo oboznámiť sa s utajovanými informáciami, ktoré boli jediným podkladom pre rozhodnutie. Takýto postup je arbitrárny a prieči sa zásadám právneho štátu v demokratickej spoločnosti. Citované zákonné ustanovenie nezbavuje správne orgány povinnosti poskytnúť účastníkovi konania účinnú možnosť obhajovať svoje práva a záujmy.

14. Podľa názoru sťažovateľa z rozhodnutí, ale ani zo spisu sa nedá zistiť, akým spôsobom vyhodnotil správny orgán zadovážené dôkazy, ale najmä to, prečo prevažuje

v danom prípade verejný záujem nad súkromným záujmom. Pritom pre verdikt bola rozhodujúca utajovaná informácia.

15. Sťažovateľ poukázal aj na to, že z rozsudku najvyššieho súdu nemožno zistiť, akým spôsobom vyhodnotil pravdivosť a legitímnosť informácií Slovenskej informačnej služby a legitimitu a proporcionalitu zásahu do rodinného života. Sťažovateľ nemal možnosť spochybniť prevahu verejného záujmu nad súkromným. V súvislosti s utajenou správou Slovenskej informačnej služby sťažovateľ pripomína zásadu, podľa ktorej ak je zákonná úprava v rozpore so základným právom, platí ústavne konformný výklad zákonnej úpravy. V tejto súvislosti poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej ak bol jednotlivец vyhostený z dôvodu ohrozenia národnej bezpečnosti bez toho, aby bol oboznámený s utajovanými informáciami, ktoré boli podkladom na rozhodnutie o vyhostení, potom išlo o arbitrárny postup, pretože nebola poskytnutá možnosť oboznámiť sa aspoň s podstatou utajovaných dôvodov. V takomto prípade totiž sťažovateľ nemal k dispozícii ani len minimálnu ochranu proti arbitrárnosti zo strany konajúcich orgánov (C. G. a ostatní proti Bulharsku, sťažnosť č. 1365/07, rozsudok z 24. 4. 2008).

16. Uvedené skutočnosti znamenajú podľa sťažovateľa aj porušenie práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 47 charty. Zákonná možnosť podať odvolanie sa javí ako formálna v spojení so skutočnosťou, že sťažovateľ doteraz nevie, akým svojím konaním ohrozuje bezpečnosť Slovenska.

17. Sťažovateľ odmieta argumentáciu, podľa ktorej jeho právny zástupca mohol požiadať Slovenskú informačnú službu o jednorazové oboznámenie s utajovaným materiálom. V skutočnosti Slovenská informačná služba môže, ale nemusí právnenému zástupcovi umožniť oboznámenie sa s utajovaným materiálom (§ 35 ods. 3 zákona o utajovaných skutočnostiach). Nejde teda o právne nárokovateľný inštitút. Okrem toho zákon nijako nerieši oprávnenie sťažovateľa ako osoby, o ktorú konkrétne ide, oboznámiť sa aspoň s podstatou dôvodov použitých v konaní proti nemu. Jednotlivec totiž musí byť schopný napadnúť tvrdenie, že národná bezpečnosť je v ohrození. Obdobne aj ústavný súd

v náleze č. k. PL. ÚS 15/03-39 z 11. februára 2004 uznal nevyhnutnosť ochrany bezpečnostných záujmov štátu avšak skonštatoval, že tento cieľ nesmie byť dosiahnutý popretím princípu právneho štátu alebo na úkor základných práv jednotlivca.

18. Najvyšší súd svojím postupom a rozsudkom porušil aj základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 14 ods. 1 paktu.

19. Sťažovateľ mal v konaní pred všeobecnými súdmi nepochybne horšie procesné postavenie ako žalovaný správny orgán, keďže bol úplne obmedzený na svojich právach tým, že nevie nič o tom, ako mal ohrozovať bezpečnosť štátu. V rozpore s tým však správny orgán mal k dispozícii plnú vedomosť o tom, prečo by mal byť sťažovateľ bezpečnostnou hrozbou. Je teda jednoznačné, že procesné postavenie oboch účastníkov nebolo rovné.

20. Sťažovateľ žiada nálezom rozhodnúť

„1. O tom, že základné právo sťažovateľa na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, ako je zaručené v čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a v tejto súvislosti aj porušenie práv podľa čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky zaručené aj v článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, článku 7 a článku 9 Dohovoru o právach dieťaťa a v tejto súvislosti aj porušenie práva podľa článku 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 9Sža/9/2013 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sža/9/2013 zo dňa 26. marca 2014, porušené bolo,

2. O tom, že základné právo na účinný opravný prostriedok, ktorý je garantovaný článkom 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a ktorý je zaručený aj v čl. 46 ods. 1 a 2, a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj v článku 47 Charty základných práv Európskej únie sťažovateľa, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 9Sža/9/2013 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sža/9/2013 zo dňa 26. marca 2014, porušené bolo,

3. *O tom, že právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v článku 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na rovnosť účastníkov konania zaručené v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 9Sža/9/2013 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sža/9/2013 zo dňa 26. marca 2014, porušené bolo,*

4. *O tom, že rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 9Sža/9/2013 zo dňa 26. marca 2014 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie, a*

5. *O tom, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy konania sťažovateľovi na účet jeho právnej zástupkyne, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

6. *O tom, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný vyplatiť sťažovateľovi nemajetkovú ujmu vo výške 5000 €, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu a to k rukám právnej zástupkyne sťažovateľa.“.*

II.

21. Z vyjadrenia predsedníčky senátu najvyššieho súdu pripojeného k prípisu predsedníčky správneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. KP 3/2014-32 zo 17. septembra 2014 vyplýva, že senát sa v plnom rozsahu pridrižiava dôvodov svojho rozhodnutia a rozhodnutia krajského súdu, na ktorých správnosť poukázal v súlade s § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, považuje ich za logické vzhľadom na zistený skutkový a právny stav danej veci a stotožňuje sa taktiež s právnou argumentáciou v danej veci. Námieta sťažovateľa, podľa ktorej správne orgány vo veci rozhodli bez toho, aby mal možnosť oboznámiť sa s podstatou rozhodnutia o zamietnutí jeho žiadosti o udelenie trvalého pobytu, nie je dôvodná. Z administratívnych spisov vyplýva, že sťažovateľ prostredníctvom jeho advokáta nepožiadaval podľa § 35 ods. 3 zákona o utajovaných skutočnostiach o umožnenie oboznámiť sa s namietanou utajovanou skutočnosťou, ani netvrdil, že by tak urobil. V takom prípade nemôže dôvodne namietať, že mu nebolo

umožnené v priebehu, či už správneho, alebo súdneho konania, oboznámiť sa s podkladom rozhodnutia o zamietnutí jeho žiadosti. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhuje sťažnosť odmietnuť.

22. Z repliky právnej zástupkyne sťažovateľa z 3. októbra 2014 doručenej ústavnému súdu 9. októbra 2014, ktorou reaguje na vyjadrenie najvyššieho súdu, predovšetkým vyplýva, že sťažovateľ trvá na ústnom pojednávaní, ktorého sa chce osobne zúčastniť. Ďalej oznamuje, že na základe predbežného opatrenia Európskeho súdu pre ľudské práva bol sťažovateľ 18. septembra 2014 prepustený z policajného zaistenia, keďže v súčasnosti nie je možné vykonať jeho vyhostenie, čím účel zaistenia zanikol. Vo veci administratívneho vyhostenia bolo podané odvolanie na príslušný správny orgán, o ktorom ešte nebolo rozhodnuté. Toto odvolanie nemá odkladný účinok na prípadné vyhostenie sťažovateľa, ktorého teraz chráni len predbežné opatrenie ESĽP. V súvislosti s vyjadrením predsedníčky senátu najvyššieho súdu uvádza, že sťažovateľ nebol v správnom konaní zastúpený advokátom. Zákon o pobyte cudzincov, ale ani zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov nevyžadujú povinné zastúpenie advokátom v správnom konaní a okrem toho, sťažovateľ by na zastúpenie advokátom nemal žiadne finančné prostriedky. Potom, ako mu bola doručená výzva správneho orgánu vyjadriť sa k tomu, že boli získané bližšie nešpecifikované utajované informácie, požiadal o pomoc občianske združenie Liga za ľudské práva, ktoré mu pomohlo pri príprave ďalších podaní, keďže sám by tieto v slovenčine pripravil nevedel. Správny orgán sťažovateľa v priebehu konania ani len nepoučil o možnosti obrátiť sa prostredníctvom advokáta na pôvodcu utajovanej informácie a žiadať o sprístupnenie tejto informácie. Sťažovateľ v súvislosti s výzvou cudzineckej polície bezodkladne sa vyjadriť k tomu, že v konaní boli získané utajené informácie o jeho osobe odôvodňujúce zamietnutie žiadosti o udelenie trvalého pobytu, poukazuje na svoju odpoveď z 21. júna 2012, v ktorej uviedol, že informácii nerozumie, avšak ubezpečuje, že si nie je vedomý žiadnej skutočnosti, ktorá by mohla byť prekážkou na udelenie trvalého pobytu. V odvolaní z 8. augusta 2012 podanom proti prvostupňovému rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o trvalý pobyt poukazoval na to, že nebol oboznámený s konkrétnymi dôvodmi, pre ktoré by mal byť nebezpečný pre

Slovensko, nebol k nim ani vypočutý a možnosť vyjadrenia, ktorú v konaní dostal, bola len formálna, pretože vôbec nevedel, k čomu sa má vyjadriť. Nevedel konkrétne ani to, od ktorého orgánu boli utajované informácie získané, a kde sa má teda obrátiť so svojou žiadosťou. Ako to vyplýva zo záznamu z nahliadnutia do spisu zo 6. júla 2012, toto trvalo od 9.30 h do 9.38 h, teda 8 minút, a bola mu daná len kópia zápisnice o podaní vyjadrenia. Z tohto záznamu je tiež zrejmé, že mu nebol daný na nahliadnutie dokument „komunikácia s Interpolom“, ale ani predbežné vyhodnotenie žiadosti o pobyt, z ktorého by sa mohol dozvedieť, ktoré konkrétne informácie sú podkladom pre zamietnutie žiadosti o trvalý pobyt. Sťažovateľ spolu s manželkou 7. novembra 2012 navštívil sídlo Slovenskej informačnej služby a domáhal sa informácie o tom, prečo ho považujú za nebezpečného pre Slovensko, ale nebolo mu vyhovené. V súdnom konaní opakovane poukazoval na to, že nemá prístup k utajovaným informáciám ani k podstate „obvinení“ proti nemu. Poukazoval na to, že keďže sa nevie k utajovaným informáciám vyjadriť, nemôže aktívne uplatňovať svoje práva v prebiehajúcom konaní, nemôže brániť svoj rodinný život, ale ani vyvrátiť tvrdenia výkonnej a súdnej moci, že jeho rodinný a súkromný život musí ustúpiť verejnemu záujmu. Ak by aj bolo umožnené jeho advokátovi oboznámiť sa s predmetnými tajnými informáciami, nijako by to neriešilo postavenie samotného sťažovateľa. Advokát by totiž musel podpísať vyhlásenie o mlčanlivosti, takže sťažovateľ by sa ani takýmto spôsobom nedozvedel, o čo vo veci ide, a nemohol by uviesť skutočnosti na svoju obranu. Ide predsa o to, že práve a jedine sťažovateľ musí mať možnosť a je schopný vyvrátiť operatívne informácie, ktoré má Slovenská informačná služba k dispozícii, môže sa k nim relevantne vyjadriť a uviesť skutočnosti na svoju obranu. Takéto skutočnosti predsa za neho nemôže uviesť advokát. Je absurdné použiť v konaní ako určujúci dôkaz utajovanú skutočnosť, ku ktorej sťažovateľ nemá prístup a odkázať ho na úplne iný orgán, ktorý s ním vôbec nekoná. Ako to už judikoval ESĽP, ale aj Súdny dvor Európskej únie, dôvody národnej bezpečnosti v žiadnom prípade nemôžu ospravedlniť nesprístupnenie ani len podstaty veci účastníkovi konania. Bolo chybou konajúcich všeobecných súdov, že sa uspokojili s tvrdením výkonnej moci o ohrození verejného záujmu sťažovateľom, ktoré je založené na spravodajských informáciách. Tieto informácie neboli nikým a ničím preverené a ani potvrdené, no najmä, neboli konfrontované samotným sťažovateľom. V skutočnosti tak

došlo k úplnému popretiu spravodlivosti (denial of justice) a rezignovaniu na akýkoľvek pokus účinne ochrániť práva sťažovateľa. Podľa konštantnej judikatúry ESĽP výklad čl. 8 ods. 2 dohovoru, teda to, akým spôsobom má byť posudzovaná otázka prednosti verejného záujmu pred súkromným a rodinným životom, predpokladá, že akýkoľvek zásah do rodinného života musí byť v súlade so zákonom, sledovať legitímny cieľ a byť nevyhnutný v demokratickej spoločnosti. V priebehu správneho a súdneho konania však nebol poskytnutý žiaden dôkaz, ktorý by svedčil o tom, že vôbec došlo k posúdeniu relevantných kritérií pri rozhodovaní o tom, či zásah do rodinného života sťažovateľa (neudelenie povolenia na pobyt) je skutočne v rovnováhe so sledovaným legitímnym cieľom a je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

23. Ústavný súd doručil sťažnosť, uznesenie o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, vyjadrenie najvyššieho súdu a repliku sťažovateľa aj cudzineckej polícii s tým, aby sa aj ona mohla vyjadriť vo veci samej ako účastníčka konania vedeného všeobecnými súdmi.

24. Z vyjadrenia cudzineckej polície zo 4. novembra 2014 doručeného ústavnému súdu 16. novembra 2014 vyplýva, že postup cudzineckej polície bol v plnom súlade s právnymi predpismi. Po podrobnom opísaní priebehu správneho konania cudzinecká polícia osobitne zdôrazňuje, že sťažovateľovi na základe jeho písomnej žiadosti bolo 6. júla 2012 umožnené nahliadnuť do administratívneho spisu, pričom zo záznamu o nahliadnutí do spisu jasne vyplýva existencia úradných záznamov zo 4. júna 2012 a z 13. júna 2012, ktorých obsahom je konštatovanie existencie došlej odpovede Slovenskej informačnej služby, ako aj skutočnosti, že táto písomnosť nie je súčasťou zberného spisu, s tým, že vyjadrenie spadajúce do kategórie utajovaných skutočností nebolo dané sťažovateľovi na nahliadnutie. Cudzinecká polícia sťažovateľovi poskytla súčinnosť a umožnila mu získať všetky dostupné informácie, s ktorými sa mohol oboznámiť. V spojitosti s osobou sťažovateľa boli získané informácie utajovaného charakteru. Ide o spravodajské informácie, ktorých pôvodcom je Slovenská informačná služba. Preto nie je v právomoci cudzineckej polície dávať súhlas na oboznámenie sa s utajovanými skutočnosťami v zmysle § 35 ods. 3 zákona o utajovaných skutočnostiach. V zmysle ustanovenia § 120 ods. 2 písm. e) zákona

o pobyte cudzincov sa v odôvodnení rozhodnutia uvedie iba skutočnosť, že ide o bezpečnostný záujem štátu. Napokon cudzinecká polícia uvádza, že proti sťažovateľovi sa vedú aj ďalšie konania, v ktorých boli získané nové informácie od Slovenskej informačnej služby, pričom tieto sú pozitívneho charakteru.

III.

25. Na ústnom pojednávaní konanom 18. decembra 2014 sa zúčastnil sťažovateľ a jeho právna zástupkyňa. Najvyšší súd sa pojednávania nezúčastnil. Právna zástupkyňa sťažovateľa v zásade zopakovala stav veci a argumentáciu, tak ako vyplývajú z písomných podaní. Okrem toho však uviedla, že najvyšší súd v podstate len citoval tú zákonnú úpravu, ktorá je uvedená v zákone o ochrane utajovaných skutočností, avšak sa vôbec nezaoberal stretu záujmu verejného a záujmu súkromného, a teda neposúdil to, o aký bezpečnostný záujem štátu ide, čím sťažovateľ porušil bezpečnostný záujem Slovenska, ktorý je uvedený v § 2 ods. 2 písm. i) zákona o pobyte cudzincov, o ktorý konkrétny dôvod ide, či napríklad ohrozuje územnú celistvosť krajiny alebo verejný poriadok, čiže nikdy nebol o tomto informovaný. Takisto sa najvyšší súd podľa vyjadrenia právnej zástupkyne nezaoberal posúdením toho, že či v prípade zásahu do rodinného a súkromného života sťažovateľa, tak ako to vyplýva aj z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, bol urobený test legálnosti, legitimacy a primeranosti. To znamená, že či zásah do práva na súkromný a rodinný život bol v súlade so zákonom, či tento zásah sledoval nejaký legitímny cieľ a či ten zásah bol primeraný sledovanému cieľu. Najvyšší súd totiž vo svojom rozsudku neuviedol, či sa týmto testom legálnosti, legitimacy a primeranosti zaoberal, a takisto nedal sťažovateľovi možnosti uviesť svoje argumenty, keďže vlastne sťažovateľ nepoznal podstatu dôvodov, ktoré boli použité proti nemu. Rozhodnutia súdov Slovenskej republiky majú byť presvedčivé a majú byť zákonné. Z tohto dôvodu rozhodnutie, ktoré sa odvoláva na nejaký bližšie nešpecifikovaný utajovaný dokument bez toho, aby dával účastníkovi konania možnosť zistiť, o čo vo veci ide, a teda oboznámiť sa minimálne s podstatou dôvodov proti nemu, má znaky arbitrárnosti a porušuje ústavný poriadok Slovenskej republiky. Najvyšší súd mohol a mal dať účastníkovi možnosť účinne sa brániť vo veci porušenia jeho práva na

súkromný a rodinný život, mal reálne posúdiť zásah do tohto práva a navyše malo byť z jeho rozhodnutia zrejmé, o aký bezpečnostný dôvod ide, minimálne o akú podstatu, aby sa mohol účastník konania účinne brániť, a takisto mal posúdiť, prečo vlastne verejný záujem dostal prednosť pred záujmom individuálnym.

26. Ústavný súd odročil ústne pojednávanie na 12. február 2015 na vyhlásenie nálezu, kedy bol nález riadne vyhlásený.

IV.

27. Zo spisu cudzineckej polície sp. zn. PPZ-HCP-BA6-Ž-1677/2012, ktorý si ústavný súd zadovážil, vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

Z prípisu cudzineckej polície z 25. marca 2012 adresovaného Slovenskej informačnej službe vyplýva, že žiada o vyjadrenie k osobe sťažovateľa podľa § 125 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov. Z predbežného vyhodnotenia z 5. júna 2012 vyplýva inter alia, že odpoveď Slovenskej informačnej služby sp. zn. 63/830-V-31-47/2012-S z 19. apríla 2012 bola cudzineckej polícii doručená toho istého dňa. Spracovateľ navrhol žiadosť zamietnuť podľa § 48 ods. 2 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, a to pre dôvodné podozrenie z ohrozenia bezpečnosti štátu, verejného poriadku alebo verejného zdravia. Z úradného záznamu z 13. júna 2012 vyplýva, že spracovateľ bol 13. júna 2012 oboznámený s odpoveďou Slovenskej informačnej služby sp. zn. 63/830-V-31-47/2012-S z 19. apríla 2012, ktorá spadá pod stupeň utajenia „Vyhradené“. Na základe uvedenej skutočnosti predmetná odpoveď nie je súčasťou zberného spisu. Z prípisu cudzineckej polície z 13. júna 2012 adresovaného sťažovateľovi vyplýva, že počas konania boli získané informácie, ktoré odôvodňujú žiadosť o udelenie trvalého pobytu zamietnuť. Vzhľadom na to, že získané informácie sú utajovaného charakteru, nie je možné ich zverejniť. Vychádzajúc zo skutočnosti, že účastník konania má možnosť vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia a spôsobu ich zistenia, prípadne navrhnúť ich doplnenie, sťažovateľ má možnosť vyjadriť sa k zabezpečeným podkladom odôvodňujúcim zamietnutie jeho žiadosti. Vyjadrenie má byť podané v lehote 5 dní. Z vyjadrenia sťažovateľa z 21. júna 2012 vyplýva, že poskytnutej

informácii nerozumie, avšak si dovoľuje ubezpečiť, že si nie je vedomý žiadnej skutočnosti, ktorá by mohla byť prekážkou udelenia trvalého pobytu. Keďže si nie je vedomý toho, že by vo svojom voľnom čase udržiaval kontakty s akýmikoľvek nebezpečnými osobami alebo niekedy porušil právne predpisy, či iným spôsobom predstavoval ohrozenie verejného poriadku a bezpečnosti Slovenskej republiky a jej obyvateľov, nevie sa bližšie vyjadriť k žiadosti cudzineckej polície. Z prípisu sťažovateľa z 27. júna 2012 adresovaného cudzineckej polícii vyplýva, že žiada o umožnenie nazrieť do spisu a dostať jeho kópiu v najkratšom možnom termíne. Zo záznamu z nahliadnutia do spisu na správnom orgáne zo 6. júla 2012 vyplýva, že nahliadnutie do spisu trvalo od 9.30 h do 9.38 h. Bola kopírovaná zápisnica o podaní vyjadrenia. Na nahliadnutie nebolo dané „predbežné vyhodnotenie, lustrácie z IS polície, dožiad. a odpoveď na Interpol, odpis z RTSN, prílohy k žiadosti, úradný záznam č. p.: PPZ-HCP-BH6-Ž-1677-20/2012, úrad. záznam č. p.: PPZ-HCP-BH6-Ž-1677-22/2012/POL, úrad. záznam č. p.: PPZ-HCP-BH6-Ž-1677-23/2012/POL“. Zároveň bol sťažovateľ informovaný, že „odpoveď SIS nie je súčasťou spisov. materiálu, nakoľko spadá pod stupeň utajenia vyhradené a je zaevidovaná pod č. p.: PPZ-HCP-V-5/2012-BH6 a v zmysle § 23 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. nebola daná predmetná odpoveď k nahliadnutiu účast. konania“.

28. Z prípisu občianskeho združenia HUMAN RIGHTS LEAGUE LIGA ZA LUDSKÉ PRÁVA zo 17. septembra 2014 doručeného ústavnému súdu 19. septembra 2014 vyplýva, že predsedníčka združenia zastupuje sťažovateľa v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení a v konaní o tolerovanom pobyte. Tieto konania vedie proti sťažovateľovi cudzinecká polícia. Dňa 11. septembra 2014 bolo vydané jednak rozhodnutie o administratívnom vyhostení a zákaze vstupu sťažovateľa na 5 rokov, ako aj rozhodnutie o zaistení a umiestnení sťažovateľa v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov. V prípade konania o administratívnom vyhostení a zákaze vstupu sťažovateľa bolo zároveň rozhodnuté o tom, že sa vylučuje odkladný účinok odvolania proti rozhodnutiu. Podľa občianskeho združenia to znamená, že sťažovateľovi hrozí bezprostredne deportácia zo Slovenska do Pakistanu.

29. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že z procesných dôvodov dvakrát odmietol návrh verejnej ochrankyne práv na vyslovenie nesúladu § 120 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov, ktorý je relevantný v predmetnej veci, a podobného ustanovenia § 52 ods. 2 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle (PL. ÚS 5/2014 a PL. ÚS 40/2014). Ústavný súd návrhy odmietol z dôvodov nesplnenia podmienok oprávnenosti verejnej ochrankyne práv na podanie návrhu, pretože ústavnému súdu chýbal dostatočný rekurz ku konkrétnej veci prerokúvanej ombudsmankou.

V.

30. Podstatou veci je – ako to už bolo uvedené – posúdenie ústavnosti právnej situácie, v ktorej sťažovateľ, cudzinec, nemôže procesne oponovať tvrdeniu SIS a policajného útvaru, že jeho trvalý pobyt je nebezpečný pre Slovenskú republiku. Táto procesná nemožnosť podľa sťažovateľa znamená porušenie jeho základných procesných práv a vzhľadom na rodinné väzby na Slovensku aj jeho základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, pretože on nepredstavuje bezpečnostnú hrozbu. Sťažovateľ taktiež namieta porušenie čl. 20 ZFEÚ a čl. 47 charty.

31. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že pobyt cudzincov z tretích krajín má rôzne režimy. V danej veci ide o neudelenie trvalého pobytu, ktorý je najstabilnejšou formou legálneho pobytu cudzinca v Slovenskej republike. Sťažovateľ nikde v Slovenskej republike trvalý pobyt nemal, mal len opakované tolerované pobyty. Nejde tu ani o odobratie trvalého pobytu, ani o doplnkovú ochranu, a nejde bezprostredne o konanie o vyhostenie.

32. Na udelenie pobytu nie je v zásade právny nárok (porov. napr. čl. 4 ods. 1 v spojení s čl. 6 ods. 1 smernice 2003/109/ES o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom podľa smernice o zlúčení rodiny), slovenské úrady tu majú širokú diskreciu, pričom hmotné základné právo na ochranu rodiny je potrebné posudzovať aj z perspektívy osobnej zodpovednosti cudzinca, ktorý musí vnímať rang svojho pobytového statusu. Sťažovateľ nenamieta porušenie čl. 1 Protokolu 7.

- *viazanosť právnymi normami*

33. Ústavný súd považuje kvôli férovosti, otvorenosti a nevyhýbavosti za užitočné, na tomto mieste pripomenúť, čím, teda akými normami je viazaný v konaní o ústavnej sťažnosti. Ústavný súd je síce v prvom rade viazaný ústavou a referenčnými medzinárodnými zmluvami, ale je viazaný zároveň celým právnym poriadkom, ak nie je spochybnený súlad noriem. Ústavný súd nemá v konaní o ústavných sťažnostiach z hľadiska viazanosti viac moci než majú súdy všeobecné. Jeho úlohou je kvôli ochrane individuálnej slobody ešte raz preveriť, či všeobecné súdy pri aplikácii práva dali za dosť ústave v priestore, ktorý im právny poriadok ponecháva (porov. II. ÚS 307/2014, bod 60), ale ústavný súd v zásade nemá nútiť všeobecné súdy rozhodovať proti zákonu, ak nikto zo súdnych autorít nespochybnil ústavnosť zákona. Ak demokraticky legitímny zákonodarca normatívne zreteľne vyvážil ústavné hodnoty, nie je úlohou senátu ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti tieto hodnoty nanovo, po svojom vyvažovať. To môže urobiť plénum v konaní o súlade právnych predpisov, kde viazanosť ústavou nadobúda striktniejšiu podobu. Rozdielnu pozíciu má ESLP, pozíciu, s ktorou je senát ústavného súdu aktérmi právneho života intuitívne často stotožňovaný, avšak ESLP je viazaný exkluzívne dohovorom, má medzinárodnoprávny nadhľad, a tak má značný priestor na vyvažovanie pri rešpektovaní *margin of appreciation*.

34. Ústavný súd ako ultimatívny národný ochranca slobody už vertikálne ochránil cudzincov (II. ÚS 111/08, II. ÚS 264/09) a vníma citlivosť týchto prípadov, kde sa zložitým spôsobom stretávajú národná bezpečnosť a v tomto zmysle ochrana ústavy pred aktuálnou či potenciálnou hrozbou na jednej strane a súkromie cudzinca na strane druhej. Tieto prípady bývajú aj silne skutkovo podmienené, čo treba posúdiť a rozlišovať v každom jednotlivom prípade.

35. Ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní judikatúru ESLP (hlavne C. G. v. Bulharsko, sťažnosť č. 1365/07, rozsudok z 24. 4. 2008; Jeunesse v. Holandsko sťažnosť č. 12738/10, rozsudok Veľkej komory z 3. 10. 2010), rozhodnutie ESD C-300/11 (*ZZ proti*

Secretary of State for the Home Department) českého nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 142/2006-58.

- *normatívny rámec*

36. Pre porozumenie prerokúvanej veci je ďalej užitočné zoradiť relevantné právne predpisy v časovej postupnosti, tak ako sú aplikované, pričom treba uviesť, že podľa zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa aplikačnej praxe Slovenská informačná služba poskytuje svoje vyjadrenie v režime utajovanej skutočnosti.

37. Ustanovenie § 125 ods. 6 zákona o pobyte cudzincov znie: Policajný útvar si na posúdenie žiadosti o udelenie prechodného pobytu a žiadosti o udelenie trvalého pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny staršieho ako 14 rokov vyžiada vyjadrenie Slovenskej informačnej služby, ktorá svoje vyjadrenie zašle policajnému útvaru do desiatich dní od doručenia žiadosti o vyjadrenie.

38. Ustanovenie § 23 Správneho poriadku (nazeranie do spisov):

(1) Účastníci konania a ich zástupcovia a zúčastnené osoby majú právo nazerať do spisov, robiť si z nich výpisy, odpisy a dostať kópie spisov s výnimkou zápisníc o hlasovaní alebo dostať informáciu zo spisov s výnimkou zápisníc o hlasovaní iným spôsobom.

(2) Správny orgán môže povoliť nazrieť do spisov a urobiť si výpis, odpis, môže poskytnúť kópiu spisov alebo môže poskytnúť informáciu zo spisov iným spôsobom aj iným osobám, pokiaľ preukážu odôvodnenosť svojej požiadavky. Správny orgán je povinný umožniť nazerať do spisov verejnemu ochrancovi práv v súvislosti s výkonom jeho pôsobnosti.

(3) Správny orgán je povinný urobiť opatrenie, aby sa postupom podľa odsekov 1 a 2 nesprístupnila utajovaná skutočnosť, bankové tajomstvo, daňové tajomstvo, obchodné tajomstvo alebo neporušila zákonom uložená alebo uznaná povinnosť mlčanlivosti.

39. Ustanovenie § 48 zákona o pobyte cudzincov (Rozhodovanie o žiadosti o udelenie trvalého pobytu) znie:

(1) Policajný útvar pri rozhodovaní o žiadosti o udelenie trvalého pobytu **prihliada** na

a) verejný záujem, mieru ohrozenia bezpečnosti štátu, verejného poriadku alebo verejného zdravia zo strany štátneho príslušníka tretej krajiny,

b) záujmy maloletého dieťaťa štátneho príslušníka tretej krajiny, osobné a rodinné pomery štátneho príslušníka tretej krajiny, jeho finančnú situáciu a dĺžku doterajšieho pobytu.

(2) Policajný útvar **zamietne žiadosť** o udelenie trvalého pobytu, ak(...)

b) je dôvodné podozrenie, že štátny príslušník tretej krajiny pri svojom pobyte **ohrozí bezpečnosť štátu**, verejný poriadok alebo verejné zdravie.

40. Ustanovenie § 120 zákona o pobyte cudzincov (vzťah k správneho poriadku) znie:

(1) Ak nie je v tomto zákone alebo osobitnom predpise ustanovené inak, vzťahuje sa na konanie podľa tohto zákona všeobecný predpis o správnom konaní.

(2) Policajný útvar **uvedie v odôvodnení rozhodnutia iba skutočnosť**, že ide o **bezpečnostný záujem** Slovenskej republiky, ak ide o rozhodnutie(...)

e) o zamietnutí žiadosti o udelenie trvalého pobytu podľa § 48 ods. 2 písm. b), ak je dôvodné podozrenie, že štátny príslušník tretej krajiny pri svojom pobyte ohrozí bezpečnosť štátu.

41. K tomu možno dodať, že s nelegálnosťou pobytu (ak sa nehovorí o azyle) je spojené administratívne vyhostenie, pričom toto je vylúčené, ak by bol ohrozený **život** cudzinca zo zákonom stanovených dôvodov. **Nemožnosť** administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho **sloboda** z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, **neplatí**,

ak cudzinec svojím konaním **ohrozuje bezpečnosť štátu** alebo ak bol odsúdený za zločin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku.

42. Napokon administratívne nevyhostiť možno len štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je **zraniteľnou osobou** alebo ktorý má **udelený pobyt**, ak by dôsledky postupu podľa § 82 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov (*Dôvody administratívneho vyhostenia a zákazu vstupu*) boli neprimerané vzhľadom na **súkromný a rodinný život štátneho príslušníka tretej krajiny**, dĺžku jeho pobytu, zdravotný stav, vek štátneho príslušníka tretej krajiny alebo väzby s krajinou pôvodu.

43. Už predchádzajúci zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení novely č. 594/2009 Z. z. obsahoval v § 78 ods. 2 (vzťah k správne poriadku) normu, podľa ktorej v odôvodnení rozhodnutia policajného útvaru o zamietnutí žiadosti o udelenie povolenia na trvalý pobyt podľa § 39 ods. 2 písm. c), ak je dôvodné podozrenie, že cudzinec ohrozí bezpečnosť štátu, sa uvedie iba skutočnosť, že ide o bezpečnostný záujem Slovenskej republiky. Podľa dôvodovej správy neuvádzanie podrobného odôvodnenia v uvedených rozhodnutiach je opodstatnené, predovšetkým z dôvodu ochrany utajovaných skutočností. Informácie postupované policajnému útvaru na účely vydania administratívnoprávneho rozhodnutia sú informáciami získanými spravodajskou činnosťou a ako také požívajú ochranu poskytovanú zákonom č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V prípade uvedenia týchto informácií v odôvodnení rozhodnutia, ktoré je neutajovanou písomnosťou, by mohlo dôjsť k vyzradeniu utajovaných skutočností nepovolanej osobe. Navrhované znenie je podľa dôvodovej správy v súlade s čl. 12 ods. 1 smernice 2008/115/ES. Ide o Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území, ktorej čl. 12 ods. 1 znie: „1. **Rozhodnutia o návrate, rozhodnutia o zákaze vstupu**, ak sa vydali a rozhodnutia o odsune sa vydávajú písomne, pričom sa v nich uvádzajú skutkové a právne dôvody, ako aj informácie o dostupných opravných prostriedkoch. Ak vnútroštátne právo

umožňuje obmedziť právo na informácie, môžu sa obmedziť informácie týkajúce sa skutkových dôvodov, a to najmä na účely zaistenia národnej bezpečnosti, obrany, verejnej bezpečnosti a predchádzania, vyšetrovania, odhaľovania a stíhania trestných činov.“ Možno uviesť, že náš zákonodarca prevzal tento spôsob obmedzenia odôvodnenia aj na otázku udelenia trvalého pobytu, ktorú táto smernica neupravuje.

44. Ústavný súd vníma citlivosť predmetnej veci, resp. citlivosť vzťahu otázok pobytu a bezpečnostných záujmov štátu vo svetle nakladania s utajovanými skutočnosťami. Tieto otázky sú aj predmetom záujmu právnickej spisby [porov. Številová, Z. Právo versus kontrola. In: Jílek, D., Pořízek, P. (eds.) Sborník z vědeckého semináře uskutečněného dne 28. března 2013 v Kanceláři veřejného ochránce práv – Pobyt cizinců: vybrané právní problémy. s. 284 a nasl. dostupné na internete http://www.ochrance.cz/uploads/tx_odlistdocument/Pobyt_cizincu_2013.pdf; Šváby, D. Od „Poslušne hlásim“ k účinnej súdnej ochrane. In: Orosz, L., Majerčák, T. (eds.) Ochrana ľudských práv a základných slobôd ústavnými súdmi a medzinárodnými súdnymi orgánmi – III. ústavné dni Zborník vedeckých prác z medzinárodnej vedeckej konferencie. Košice 23. september 2014. Košice: UPJŠ 2014, s. 20 a nasl.; Shettyová, N. Rozhodování v oblasti cizineckého práva. Diplomová práce. Masarykova Universita Brno, 2013/2014, dostupné na http://is.muni.cz/th/348006/pravf_m/Rozhodovani_v_oblasti_cizineckeho_prava.pdf?lang=en].

45. Teoretické úvahy sa pohybujú v rozmedzí od vylúčenia súdneho prieskumu neudelenia trvalého pobytu vzhľadom na skutočnosť, že základné právo na pobyt cudzinca nejestvuje, a teda tu neplatí zákaz podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, až po rôzne kompromisné riešenia, kde by sa žiadateľ mohol oboznámiť s podstatou jeho bezpečnostného profilu a konfrontovať sa s ňou [porov. Shettyová (2013) s. 37 a nasl.]. Zákonodarca má značný priestor na úpravu pobytových režimov, a to zvlášť pri dlhodobějších formách. Napokon trvalý pobyt je predpokladom aj na získanie štátneho občianstva.

46. Z uvedeného vyplýva, že zákonodarca vyvážil ústavne chránenú hodnotu bezpečnosti štátu na jednej strane a ústavne procesné práva, resp. právo na ochranu

rodinného života, akcentujúc bezpečnosť štátu. Zákonodarca uprednostnil bezpečnosť nielen z hľadiska jej samej, ale aj z hľadiska utajenosti spravodajských informácií. V konfrontácii s bezpečnosťou štátu zákonodarca uprednostnil len ochranu života a zákaz mučenia.

47. Je nepochybné, že suverén má pri úprave cudzineckého režimu, a zvlášť otázok legálnych dlhodobých pobytov, veľkú diskréciu. Zákonná úprava je postavená v podstate na dôvere v spravodajské poznatky Slovenskej informačnej služby a z ústavného, inštitucionálneho hľadiska ostáva dôverovať jej politickej kontrole. Ochrana správnymi súdmi je v predmetnej oblasti značne limitovaná, a preto môže vzbudzovať u cudzincov pocit nedostatočnej ochrany ich práv. Treba však aj priznať, že oblasť bezpečnosti štátu sa blíži otázkam politickým, kde je súdna diskreícia obmedzená. Právna úprava sa môže javiť nelogická, pretože ten, kto doteraz mal legálny pobyt, sa snaží ho umocniť, stabilizovať trvalým pobytom, a pritom zrazu čelí riziku vyhostenia. Ide však skôr o paradox, ktorý ale nesie v sebe racionalitu, pretože pri tolerovaných pobytoch sa bezpečnostné otázky neskúmajú obligatórne ako pri trvalom pobyte. Ten je už veľmi stabilným režimom, a ak sa bezpečnostné dôvody zistia, tak nie je nelogickým následkom úplná nelegálnosť pobytu než návrat k predchádzajúcej provizórnej forme.

48. Ako už bolo uvedené (bod 33), ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti zisťuje, či orgány verejnej moci, aplikujúc podústavné právo, neaplikovali, resp. neinterpretovali ho spôsobom ústavne rozporným. Ťažiskom sťažovateľových námietok je čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré zakotvuje právo každého, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, a prenesene potom hmotné základné právo na ochranu súkromného a rodinného života. Aj keď nespadá pod režim čl. 51 ústavy, rozsah procesov, na ktoré dopadá čl. 48 ods. 2 ústavy, je z hľadiska textuálneho veľmi široký, a je zrejmé, že ho nemožno aplikovať bezo zvyšku na akýkoľvek súdny proces, nieto na proces správny (porov. napr. II. ÚS 130/2013). Inými slovami, zákony, ktoré konkretizujú ústavné hodnoty, môžu modifikovať rozsah aplikácie čl. 48 ods. 2 ústavy. V prerokovanej veci zákon dokonca vylučuje vykonávanie dôkazov pochádzajúcich od Slovenskej informačnej služby, a preto je aj vylúčená možnosť

vyjadrenia sa k nim. Vyjadrenie od SIS možno dokonca vnímať ako zákonnú podmienku, ktorá nepodlieha dokazovaniu, a je teda mimo režim čl. 48 ods. 2 ústavy.

49. Dikcia relevantných zákonných ustanovení je natoľko jednoznačná, že neumožňuje taký posun výkladu smerom k procesným článkom ústavy, aby sa sťažovateľ mohol kontradiktórne konfrontovať s poznatkami v správach SIS.

- *judikatórny rámeč*

50. Každopádne, najvyšší súd a ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti našli zákonný priestor pre širšiu súdnu ochranu pozície cudzincov. Týmto miestom prieniku je ustanovenie zákona o utajovaných skutočnostiach umožňujúce sudcom oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami a taktiež advokátom so súhlasom riaditeľa SIS a pod podmienkou mlčanlivosti. Napríklad v rozhodnutí sp. zn. 1 Sža 39/2010 (dostupné na www.nsud.sk) sa krajský súd oboznámil s utajovanými informáciami a zrušil rozhodnutie policajného útvaru, pretože tento sa uspokojil len s príliš všeobecnými informáciami o cudzincovi dodanými SIS. Vzhľadom na dôležitosť týchto rozhodnutí ich ústavný súd cituje v relevantných častiach.

51. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1 Sža 39/2010 uviedol:

«V rámci prieskumného konania sa krajský súd s predmetnou správou v režime utajenia so stupňom „dôverné“ oboznámil za zachovania podmienok citovaného zákona ako aj Vykonávacej vyhlášky č. 338/2004 Z. z. v platnom znení. Konštatoval, že utajovaná skutočnosť mala charakter všeobecného konštatovania o nevhodnosti vyhovenia žiadosti pre dôvody, ktoré spočívajú v citovanom ustanovení § 26 ods. 2, písm. b/ zákona o pobyte cudzincov.

Podľa § 2 ods. 5 zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v platnom znení, informačná služba poskytuje informácie o trestnej činnosti útvarom policajného zboru a prokuratúre a to najmä o páchaní organizovanej trestnej činnosti. Nevyhnutné informácie poskytuje iným štátnym orgánom ak ich potrebujú na zamedzenie protiústavnej alebo inej protiprávnej činnosti.

Krajský súd dospel k názoru, že informácia podaná Slovenskou informačnou službou Úradu hraničnej a cudzineckej polície Ministerstva vnútra SR, ktorá bola podkladom informácie tohto úradu správnym orgánom konajúcim vo veci žiadosti o udelenie povolenia prechodného pobytu, teda žalovanému, mala práve charakter vety druhej, hore citovaného zákonného ustanovenia. Iným štátnym orgánom v zmysle tohto zákonného ustanovenia je v danom prípade i žalovaný, a to či už v prvom stupni alebo v odvolacom, pretože v danom prípade nešlo o konanie ohľadne trestnej činnosti žalobcov ale o informácie, ktoré boli nutné na posúdenie, v dôsledkoch ktorého má viesť k zamedzeniu protiústavnej alebo inej protiprávnej činnosti.

Zákon o pobyte cudzincov nedefinuje pojem verejný záujem, ale ani pojmy ako je dôvodné podozrenie, ohrozenie bezpečnosti štátu a pod. Teda ide o pojmy, ktoré platná právna úprava výslovne obsahovo nevymedzuje, napriek tomu sa najmä v oblasti správneho práva pomerne často používajú. V každom prípade však obsah týchto pojmov nesmie byť v rozpore s platnými právnymi predpismi, s Ústavou, s medzinárodnými zmluvami a dohodami.

Pokiaľ správne orgány pri posudzovaní žiadosti žalobcov o obnovenie povolenia na prechodný pobyt vychádzali z informácie z Úradu hraničnej a cudzineckej polície MV SR a v rozhodnutí uviedli, že iba skutočnosť, že ide o bezpečnostný záujem Slovenskej republiky, v takomto postupe nevidel ani odvolací súd žiadne pochybenie. Nie je ani sporné, že účastník konania nebol oprávnený sa s informáciou v stupni utajenia „dôverné“ oboznámiť.

Toto právo však majú súdy v rámci súdneho prieskumu rozhodnutí a krajský súd sa s informáciou, na základe ktorej správne orgány dospeli k záveru, že je naplnený zákonný dôvod na zamietnutie žiadosti podľa § 26 ods. 2 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov oboznámil a dospel k záveru, že utajovaná skutočnosť mala charakter všeobecného konštatovania o nevhodnosti vyhovenia žiadosti pre dôvody.

S predmetnou informáciou sa oboznámil aj odvolací súd a dospel k záveru, že krajský súd nepochybil, pokiaľ napadnuté rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovými rozhodnutiami zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom krajského súdu, že v danom prípade nie je možné akceptovať univerzálnosť a všeobecnú platnosť názoru informačnej služby vo všeobecnej rovine. Poznanie konkrétnych dôvodov z ktorých informačná služba vychádza pri svojom závere o nebezpečnosti žalobcov pre bezpečnosť štátu je rozhodujúcim podkladom, z ktorého správny orgán pri posudzovaní žiadosti žalobcov o obnovenie povolenia na prechodný pobyt vychádzajú. Bez jeho poznania nie je preskúmateľné ani rozhodnutie správnych orgánov v súdnom konaní.

Bez oboznámenia sa s konkrétnymi dôvodmi nie je možné jednoznačne ustáliť, či aplikácia ust. § 26 ods. 2 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov bola na mieste.

Odvolací súd však dáva do pozornosti, že v prípade, že správne orgány zistia, že žalobcovia ohrozujú bezpečnosť štátu, v odôvodnení rozhodnutia v zmysle § 78 ods. 2 uvedú iba skutočnosť, že ide o bezpečnostný záujem Slovenskej republiky. Preto odvolací súd sa nestotožnil s názorom krajského súdu, že vzhľadom k tomu, že došlo k stretu záujmu súkromného so záujmom verejným, musí správny orgán vo svojom ISža/39/2010 rozhodnutí v prípade, že uprednostní záujem verejný, náležite odôvodniť, prečo došlo k jeho uprednostneniu. V takomto prípade postačí, ak správny orgán uvedie v dôvodoch rozhodnutia iba skutočnosť, že ide o bezpečnostný záujem Slovenskej republiky.

Takémuto rozhodnutiu však musí predchádzať zisťovanie rozhodujúcich skutočností prostredníctvom orgánov štátu, k tomu oprávnených za splnenia podmienky, že správne orgány rozhodujúce vo veci obnovenia povolenia na prechodný pobyt sú s konkrétnymi zisteniami orgánov štátu oboznámené.»

V tejto citovanej veci (1 Sža 39/2010) sa krajský súd aj najvyšší súd oboznámili s utajovanými skutočnosťami a považovali ich za akceptovateľné bezpečnostné riziko.

52. Nie nepodobne rozhodol ústavný súd v náleze sp. zn. IV. ÚS 308/2011. V rozhodnutí však išlo o zrušenie doplnkovej ochrany sťažovateľa. Ústavný súd v tomto náleze sp. zn. IV. ÚS 308/2011 uviedol, že «považuje za potrebné uviesť, že neobstojí konštatovanie uvedené najvyšším súdom v namietanom rozsudku a vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu (a ani námietka krajského súdu), podľa ktorého by sa zmaril účel

utajovanej skutočnosti, ak by sa predmetný dôkaz, z ktorého vychádzal migračný úrad, založil do spisu, pretože by sťažovateľ mal automaticky možnosť sa oboznámiť s obsahom tejto skutočnosti, čo by mohlo viesť k ohrozeniu bezpečnosti Slovenskej republiky, agentov a pod. Je potrebné vychádzať z toho, že režim utajovaných skutočností upravuje zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností. Zákon o utajovaných skutočnostiach vymedzuje utajované skutočnosti a tiež oprávnené osoby, teda právnické osoby a fyzické osoby, ktoré sú určené na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami alebo ktorých oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami vzniklo zo zákona [§ 2 písm. f) zákona o utajovaných skutočnostiach]. Oprávnenou osobou s osobitným postavením v rozsahu svojej funkcie je aj sudca [§ 34 ods. 1 písm. f) zákona o utajovaných skutočnostiach]. Za oprávnenú osobu sa považuje aj osoba, ktorá sa v konaní pred štátnym orgánom, na základe súhlasu vedúceho, do ktorého pôsobnosti utajovaná skutočnosť patrí, jednorazovo oboznámi s utajovanými skutočnosťami v rozsahu potrebnom na konanie, a to advokát po podpísaní vyhlásenia o mlčanlivosti a poučení o povinnostiach pri ochrane utajovaných skutočností a možných dôsledkoch ich porušenia. Poučenie vykoná ten, kto bude oprávnený rozhodnúť o prizvaní takejto osoby na konanie, o čom vyhotoví písomný záznam (§ 35 ods. 3 zákona o utajovaných skutočnostiach).

Z uvedených skutočností vyplýva, že sudca v predmetnom konaní je oprávnenou osobou s osobitným postavením na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami. Z toho dôvodu si najvyšší súd mohol a mal vyžiadať podklady obsahujúce utajované skutočnosti, ktoré viedli migračný úrad pri správnej úvahe, že sťažovateľ predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť Slovenskej republiky, a ktoré ho viedli k rozhodnutiu o zrušení doplnkovej ochrany. Na základe takto získaného podkladu mohol príslušný sudca posúdiť a vyhodnotiť postup migračného úradu pri uplatnení jeho správnej úvahy, či skutočne nevybočila z medzí a hľadísk ustanovených zákonom, a až v nadväznosti na toto vyhodnotenie mohol urobiť záver o zákonnosti rozhodnutia migračného úradu. Z postupu a rozhodnutia najvyššieho súdu je zrejmé, že najvyšší súd plne rezignoval na tento postup a nevyžadoval tento postup ani od krajského súdu.».

- aplikácia normatívneho a aplikačného rámca na prerokúvanú vec

53. Ústavný súd sa touto optikou, týmto štandardom, pozrel na prerokúvanú vec. Krajský súd sa oboznámil s utajovanými skutočnosťami, ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku sp. zn. 2 S 2323/2012 (Identifikačné číslo súdneho spisu: 1012211187; dostupné na www.justice.gov.sk, www.otvorenesudy.sk). Doslovne uviedol: *«Žalovaný v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že podkladom pre rozhodnutie bola utajovaná príloha SIS, stupeň utajenia „Vyhradené“, a tiež doplnené vyjadrenie SIS, ktoré spadá pod stupeň „Dôverné“. Z administratívneho spisu vyplýva, že prvostupňový orgán, ako aj odvolací orgán boli s týmito informáciami oboznámení. S týmito utajovanými skutočnosťami bol oboznámený aj Krajský súd v Bratislave v tomto konaní. Námietky žalobcu ohľadom toho, že nebol s týmito skutočnosťami oboznámený neobstoja, pretože utajované informácie podliehajú špeciálnemu režimu utajenia podľa zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností. Tento zákon vymedzuje jednak utajované skutočnosti a tiež oprávnené osoby, ktoré sú určené na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami alebo ktorých oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami vzniklo zo zákona. Oprávnenou osobou s osobitným postavením v rozsahu svojej funkcie je aj sudca (§ 34 ods. 1 písm. f)). Nahliadnutie do tejto časti administratívneho spisu podlieha režimu podľa § 35 ods. 3 zákona o utajovaných skutočnostiach, z čoho vyplýva, že s predmetnými utajovanými skutočnosťami by sa mohol oboznámiť len advokát žalobcu a to na základe súhlasu vedúceho, do ktorého pôsobnosti utajovaná skutočnosť patrí (v danom prípade SIS). Z administratívneho spisu nevyplýva, že by advokát požiadal o jednorazové sprístupnenie tejto informácie (samozrejme musel by dostať vyššie uvedený súhlas). Rovnako tiež nie sú relevantné námietky žalobcu ohľadom toho, že odvolací orgán žiadal o doplnenie vyjadrenia SIS, pretože je plne v kompetencii odvolacieho orgánu dopĺňať dokazovanie, pričom nie je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil prvostupňový orgán.»*

54. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku uviedol: *„tak ako vo veci konajúce správne orgány oboch stupňov a aj krajský súd, rovnako aj odvolací súd sa s konkrétnymi dôvodmi, z ktorých informačná služba vychádzala, dňa 12. februára 2014 dôkladne oboznámil a bez akýchkoľvek pochybností jednoznačne ustáli, že aplikácie § 48 ods. 2 písm. b) zákona*

o pobyte cudzincov, bola v danom prípade namieste. Neobstojí preto argumentácia žalobcu, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Namietaný nedostatok rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu spočívajúci v neoznačení dôkazu, ktorý bol podkladom pre zamietnutie žiadosti žalobcu o udelenie povolenia na trvalý pobyt na päť rokov, bol v rámci správneho konania zhojený samotným rozhodnutím nadriadeného správneho orgánu, ktorý sa pred rozhodnutím oboznámil s obsahom písomností SIS a preto v danom prípade nie je daný dôvod nezákonnosti ani nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia“

55. Z citácií vyplýva, že konajúce súdy využili možnosť oboznámiť sa s ťažiskovou informáciou, nezatvárali pred ňou oči a akceptovali ju. Ústavný súd už uviedol (II. ÚS 111/08), že ochrana ľudských práv a základných slobôd je v našom ústavnom systéme v prvom rade úlohou súdov, a to tak všeobecných súdov, ako aj ústavného súdu. Osobitne možno ešte zvýrazniť povinnosť všetkých súdov chrániť jednotlivcov pred zásahmi verejnej moci. Táto povinnosť súdov je základným komponentom právneho štátu rešpektujúceho a ctiaceho ľudské slobody. Vďaka svojim definičným znakom – nezávislosti a viazanosti právom – ústavou, zákonmi a vybranými medzinárodnými zmluvami môže a musí súdna moc chrániť jednotlivcov pred excesmi verejnej moci. V preskúmvanej veci sa všeobecné súdy iniciatívne nevyhýbali oboznámeniu sa s utajenými skutočnosťami, a tak poskytli vertikálnu ochranu sťažovateľovi. Realizovali to síce bez možnosti sťažovateľa oponovať, ale ako už bolo uvedené, zákon oponovanie neumožňuje. K tomu možno dodať, že snaha o odôvodňovanie rozhodnutí je dominantnou doktrínou ústavného súdu v individuálnej ochrane od zavedenia ústavnej sťažnosti v roku 2002. V predmetnej veci však zákonodarca v zložitosti súčasného sveta explicitne uprednostnil len jednoduché konštatovanie. Zmysel súdnej ochrany sa môže zdať potlačený, ale všeobecné súdy tu chránia cudzincov preverením formálnejších, avšak relevantných stránok procesu a taktiež sa oboznamujú s dôvodmi, či nie sú neudržateľné. Na tomto mieste sa súdnictvo vracia k svedomiu sudcov samotných, tak ako to je napríklad pri rozhodovaní porotou. Ústavný

súd bez vyvodzovania záverov neutrálne konštatuje, že v danom prípade nenastalo požiadanie advokáta o oboznámenie sa s bezpečnostnými dôvodmi.

56. V porovnaní s vecou C. G. v. Bulharsko, majúc na pamäti platný právny rámec, k skutkovému pozadiu ústavný súd uvádza, že sťažovateľ nemal taký dlhý pobyt podobný trvalému pobytu. Jeho pobyt bol tolerovaný, provizórneho charakteru. Sťažovateľ si mohol byť vedomý rizík spojených s budovaním rodinného života (porov. bod 25). Súdny nekonali so sťažovateľom ako objektom, skúmali, či bezpečnostné dôvody racionálne obstoja (porov. bod 40 rozsudku C. G. v. Bulharsko «*While the executive's assessment of what poses a threat to national security will naturally be of significant weight, the independent authority or court must be able to react in cases where the invocation of this concept has no reasonable basis in the facts or reveals an interpretation of "national security" that is unlawful or contrary to common sense and arbitrary*»). Na ústnom pojednávaní právna zástupkyňa sťažovateľa uviedla, že najvyšší súd po vzore ESLP neurobil test legálnosti, legitimacy a primeranosti (porov. bod 25). Ako už bolo uvedené, takéto vyváženie už realizoval zákonodarca, a tak ostávalo najvyššiemu súdu posúdiť, či boli naplnené hrozby pre bezpečnosť. Z tohto pohľadu boli splnené všetky tri kroky testu. Najvyšší súd v prípadoch, kde je väčší priestor pre diskreciu, vyžaduje takpovediac širšie vyvažovanie verejného záujmu s individuálnym súkromím [porov. rozsudok najvyššieho súdu 1 Sža 3/2008, R 10/2009, Zbierka stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2009, s. 63 a nasl.; právna veta: *Pokiaľ dôjde k stretu dvoch základných práv a slobôd, na jednej strane práva žalobcu na súkromie a rodinný život garantovaného Dohovorom o ochrane ľudských práv a slobôd (čl. 8 ods. 1 Dohovoru) a na druhej strane práva štátu na zásah do tohto práva z dôvodu potreby ochrany bezpečnosti a verejného poriadku (čl. 8 ods. 2 Dohovoru), teda k stretu záujmu súkromného so záujmom verejným, treba, aby v administratívnom konaní bolo nad všetky pochybnosti preukázané, že z konania žalobcu hrozí Slovenskej republike ohrozenie verejnej bezpečnosti, pričom v tejto súvislosti správny orgán zväži aj hľadisko súkromné tak, aby bolo možné jednoznačne z obsahu rozhodnutia správneho orgánu posúdiť, či odopretím*

udelenia povolenia k jeho pobytu na území SR nebolo neprimerane obmedzené, resp. odňaté právo žalobcu na súkromie a rodinný život na území SR.].

57. Z hľadiska štrasburského práva ústavný súd uvažoval tiež o dopade aktuálneho rozhodnutia *Jeunesse v. Holandsko* (sťažnosť č. 12738/10, rozsudok z 3. októbra 2010) na predmetnú vec. Európsky súd pre ľudské práva v ňom konštatoval porušenie práva na rodinný život, pretože Holandsko nezvažovalo pri neudelení pobytu dopad na rodinný život u sťažovateľky, matky, ktorá ostala v Holandsku po vypršaní víz, a ďalšie žiadosti o pobytové oprávnenia jej boli zamietané. Viazanosť detí na matku s nereálnosťou presunu rodiny do Surinamu, holandské občianstvo detí, bezúhonnosť sťažovateľky podmienili skutočnosť, že ESLP to považuje za výnimočné okolnosti, keď dochádza k porušeniu čl. 8 dohovoru, aj keď podľa judikatúry ESLP treba pri budovaní rodinného života pri nelegálnom pobyte mať na pamäti, že rodinný život v takejto krajine môže raz skončiť [porov. Kopa, M. Rok 2014 ve Štrasburgu – díl. II In: Jiné právo <http://jinepravo.blogspot.sk/2015/02/rok-2014-ve-strasburku-dil-ii.html>; tiež Skřivánková, K. *Jeunesse* proti Nizozemsku - pozitivní závazky státu v oblasti rodinného života. In: Přehled rozsudků ESLP (Wolters Kluwer) č. 1/2015, s. 48 a nasl.]. K rozsudku *Jeunesse* boli pripojené tri disenty a je predmetom diskusie. Podľa ústavného súdu je hlavným rozlišovacím kritériom od prerokúvanej veci, že na rozdiel od veci *Jeunesse* u sťažovateľa ide o otázku bezpečnosti krajiny.

- *fazit*

58. Vychádzajúc zo skutočnosti, že ide o konanie o trvalý pobyt, z platnej zákonnej právnej úpravy a z možností jej ústavnokonformného výkladu, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd odobrením predchádzajúcich konaní neporušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a sprostredkovane ani ostatné ústavné procesné práva (čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 6 a čl. 13 dohovoru a čl. 14 paktu) a ani právo na súkromný a rodinný život zaručené v čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru. Právo v čl. 41 ods. 1 ústavy nie je klasické, priamo aplikovateľné základné právo (čl. 51 ods. 1 ústavy), je chránená

nanajvyš jeho esencia a v predmetnej veci ochranu rodiny a súkromia plne kryje čl. 19 ods. 2 ústavy.

- *Právo Európskej únie*

59. Pri aplikovateľnosti čl. 47 charty je nutné sa zamyslieť nad tým, či ide o výkon práv Únie podľa čl. 51 charty. Podľa názoru ústavného súdu smernica o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov (2004/38/ES) sa vzťahuje na občanov EÚ a ich rodinných príslušníkov vykonávajúcich voľný pohyb. Voľný pohyb v danom prípade nikto nevykonal (slovenské právo nepozná dorovnanie, ktoré je v českom práve v § 15a ods. 4 zákona o pobyte cudzinců, pozn.). Smernica o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom, teda smernica o rezidentoch 2003/109/ES, sa na vec nevzťahuje, lebo sťažovateľ bol po celú dobu žiadateľom o azyl alebo mal tolerovaný pobyt, čo možno považovať za určitú formu vnútroštátnej doplnkovej ochrany, takže ho vylučuje z aplikácie jej článku 3. Smernica o práve na zlúčenie rodiny 2003/86/ES sa vzťahuje len na rodinných príslušníkov občanov tretích krajín, nie na rodinných príslušníkov občanov EÚ (na tých sa vzťahuje práve smernica 2004/38/ES), takže nespadá na prerokúvanú vec. Napokon „návratová“ smernica 2008/115/ES odklon od procesných štandardov výslovne umožňuje.

60. Vychádzajúc z neaplikovateľnosti charty, k namietanému porušeniu izolovaného čl. 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ústavný súd uvádza, že právo na občianstvo únie nepovažuje za základné právo namietateľné prostredníctvom čl. 127 ústavy (porov. uznesenie II. ÚS 471/2014 bod 32). Dané právo nie je takým, ktoré by patrilo jednotlivcom zo samotnej ľudskej podstaty (*ľudským právom*), resp. slobodou, či základným právom obdobným druhej hlave ústavy.

61. Uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 480/2014-16 z 30. júla 2014 v rámci dočasného opatrenia bola odložená vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sža 9/2013 z 26. marca 2014. Podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde toto dočasné

opatrenie zanikne právoplatnosťou tohto nálezu, keďže ústavný súd nerozhodol o jeho skoršom zrušení.

62. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2015